

A BÁNYA

BÁNYÁSZATI, IPARI, KERESKEDELMI ÉS PÉNZÜGYI HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Budapest VI., Dalszínház-u. 8. (Az Operátal szemben)
 Telefon 23-33.
 Előfizetési árak:
 Egész évre 10.— K Fél évre 5.— K
 Egyes szám ára 30 fillér

Főszerkesztő Vécsey István
 Társzerkesztő Dr. Makai Aladár
 Felelős szerkesztő Apsay V. János

Megjelenik minden vasárnap

Hirdetési feltételek:

Minden szó	4 fillér
Kövér betűvel	8 "
Egész oldal, 1-szeri közlés	80 kor.
Fél oldal 1-szeri közlés	40 "

Az idegen tőke.

A kiegyezés megkötése óta valami varázshatalom alatt áll minden nagyobb szabású ipari és kereskedelmi vállalkozás. Mintha valaminek jönnie kellene még, ami megindítja a mi szerény pénzszekevényeink aranylavináját, amely aztán új csapást fog vágni az ipar és kereskedelem haladásának.

Az a valami: az idegen tőke.

Ha iparról és kereskedelemről van szó, sajtóban és szakkörökben egyaránt hangos a panasz, hogy nincs tőkénk. A hazai kevés tőke — eltekintve egy pár tekintélyes ipari vállalatától és pénzintézettől — a hitelszövetkezetekben gyarapszik, nagyon kétes dicsőséggel.

Ilyen körülmények között tehát a nemzetünk jövőjeért aggódó lelkek tanácstalanul állanak iparunk s kereskedelmünk fejlesztését illetőleg. Az államkormányzat segedelme nem szánja a helyzetet, mert istápolja a gyámsalanságot s neveli a parazitákat.

Nekünk pedig erős, öntudatos, merész nemzeti iparra, kereskedelemre és mezőgazdaságra van szükségünk, mert csak ilyenek van jövője.

De hol az erő hozzá, kérdik?

Ott az idegen tőke!

Zászlóbontásunkban mi is ezt mondtuk. A magyar bányászatban rejlő nagy nemzetgazdasági erőt csak ez által gondoltuk produktíválni. És nem csalódtunk. Az idegen tőke megmozdult, csak bevezetését kell nagy gondal, felelősségünk teljes tudatában előkészítenünk.

Mielőtt azonban következetesen tovább haladnánk a megkezdett úton, hazafias kötelességünknek tartjuk rámutatni egyúttal azokra

a következményekre is, melyek, ha jó előre nem eszmélünk — közgazdaságunk fejlődését károsan befolyásolhatják.

A külföldi tőke ugyanis könnyen kétélű fegyver lehet. Magába szívja földünk zsirját, anélkül, hogy abból nekünk hasznunk volna. Legalább az eddigi tapasztalatok emellett szólnak.

Csak vasérc-termelésünk adatait vegyük, a mely iparágnál már eddig is jelentékeny szerepet játszik az idegen tőke. S mit látunk? Az 1906. évben 9,812,296 K ára volt a vasérc kivitelünk, s ebből az anyagból ugyanabban az esztendőben 59,017,258 K ára kész vasipari gyártmány jött vissza hazánkban, úgy, hogy 1902-től 1906-ig átlag 30,5 millióra tehető az a behozatali többlet, ami csak a vasiparnál esik nemzetgazdaságunk rovására. De hol van még a többi vérvesztés? És mi lesz akkor, ha az idegen tőke, mind mélyebbre nyulik földünk kincsei után?

Még nem késő. Az idegen tőke lassankint átjön határainkon, bátrabbá teszi a mi pénzünket is, s mi örömmel egyengetjük utját; barátsággal adunk otthont, csak egyet kérünk: mi maradjunk a házigazda! Ezzel természetesen kötelesség is hárul reánk, sajtóra és szakkörökre egyaránt: az idegen tőkét nacionalizáljuk! Ne legyen az idegen vér a nemzet testében, hanem éltető, erőt adó tényező. Válgék az nemzetivé, ha azt akarjuk, hogy el ne vérezzünk.

Amikor tehát az idegen tőke beözönlésének bányászatunk örömmel tár kaput, a hazai pénzvilágnak kötelessége, hogy részt vegyen a versenyben. Nem szabad akadályokat gördítve, hozzá nem méltó haszonlesésből, talán irigységből — elriasztani a hatalmas idegent, hanem egytértő buzgalommal örökre itt kell

tartanunk, s nyers erőit, értékes életnedveit, ki nem engedve az országból — nemzeti bányászataunk felvirágoztatására kell azt fölhasználnunk!

Igy az idegen tőke valóban nemzeti vagyion lesz, s áldásaiban részesülni fog az egész nemzet. Adja Isten, hogy ugy legyen!

Sótelepeink és a kálisó.

Nem régen foglalkoztunk a kálisó-bányászat fontosságával és nagy ipari jövőjével. A kérdést szönyegen óhajtjuk tartani, mert erős a meggyőződésünk, hogyha már a külföldön a kálisó-bányászat milliókat képvisel, akkor nálunk, ahol pedig sokkal több a só, mint bárhol a kontinensen, kell, hogy legalább is százazrekllel gyarapítsa a közvagyont a kálisó-bányászat.

Most már csak az a kérdés, hogy van-e nálunk kálisó?

Hogy a kérdést tisztán lássuk, szükséges, hogy megismerjük sótelepeinket. Erre nézve pedig a következő szakszerű adatokat kaptuk:

A magyar kősó nemcsak a jelenleg üzemben levő sóbányák vidékén található, ugyszólván kimeríthetetlen mennyiségben, hanem a Nagy Alföldön, a Királyhágón tul is nagymennyiségű só van, itt-ott majdnem a földszínen. A Kárpátok kitérésével és királyhágóntuli hegység kiemelkedésével, a só a körhegység által körülzárva megmaradt, de ugyanakkor nagy medencék alakultak Máramarosban, Bereg, Ung, Zemplén, sőt Sáros vármegyében is.

Mint említettem, főleg a Királyhágóntul, a só sziklák alakjában a külszinre tör s Parajd környékén Szovátán, Libánfalván, Szásznyiresen, Alsó- és Felső-sófalván nagy mennyiségben található. Ezek a kitéréssek azonban csak szélei a nagyobb kiterjedésű sómedencéknek, melyeknek terjedelmét még megközelítőleg sem tudjuk meghatározni.

A sótelepek mélysége eddig csak az üzemben levő bányák ürméreteiből ismeretes. Igy Parajdon 136, Rónaszéken 136'5, Vizaknán 144, Sugatagon 150'5, Aknaszlatinán 167, Ujvárott 200 és Tordán 226 méter mélységben aknáznak, anélkül, hogy a sótelepek határát bárhol is megütötték volna.

Pedig azon tul kell lennie annak a valaminek, ami kincseket ér s amire „A Bánya“ is felhívta a szakkörök figyelmét. Mert a sórétegeket kísérő, illetve fedő anyagok teljesen azonosak a Göttingen-Stassfurti kálisórégió anyagaival, azzal a különbséggel, hogy ott maga a sóréteg 709 méternél kezdődik, de már a 811 méternél a kálisó következik.

Az erdélyi sótelepek felett Cerithium márga kőzet terül el 5—30 cm. vastagságban, felváltva homokkő és trachyttufa rétegekkel s vékonyan szakadozott kőszén, anhydrit és gypszzárványokkal; a máramarosi sóterületet pedig fekete-kékes színű vízhatlan pallag fedi 5 cm.—37 m. vastagságig. Tehát ugyanazon anyagok, melyek a fentemlített németországi területen csak 500—600 méternyi mélységben fordulnak elő a föld felszine alatt.

Mindezekből világosan látható, hogy egy kis vállalkozási szellem, egy kis anyagi áldozat könnyen kideríthetné, hogy hát valóban milyen mélyek is azok a sóterületek, melyeknek feltétlenül kell, hogy határa legyen s azontul pedig kálisónak kell következnie.

Ha az üzleti, mondjuk, ipari és kereskedelmi szempont nem volna eléggé mérvadó, talán tisztán tudományos, geológiai szempontból sem volna érdektelen tudni, hogy a harmad korszak mediterrán rétegeivel lerakódott magyar kősóterületek, medencék alatt minő geológiai képletek következnek?

Ezért csak örömmel tudok üdvözölni minden olyan törekvést, mely valamely tudományagnak a népszerűsítésére, pláne a hasznosítására törekszik.

A bányászat elméleté is gyönyörű, a szaktudósok eszményi birodalma, de az elmélet és tudomány valóban csak akkor áll hivatásának magaslatán, ha az az emberiség boldogulását igyekszik előmozdítani. A nagy Edison, Marconi elmélete, képletei a lombikokba, a laboratoriumba zárva, értéktelenek volnának, ha szinte naponkint nem lepnék meg egy-egy új találmánnyal a világot, melylyel a természet titkos erőit igába hajtva, az emberiség haladását előbbrevizik.

Népszerűsítsük hát a bányászatot is s gyakorlati kérdések fejtegetésével tegyük közkincsé azt, ami ma még a föld alig sejtett mélységeiben van elrejtve. —s.

A cinkérc a világpiacon az utóbbi években.

Az osztrák-magyar monarchia, különösen pedig az osztrák állam majdnem akkora cinkérc behozatalra volt utalva egyes utóbbi években mint Németország, ahol nagy mennyiségű cinkérc nyert elhelyezést. Tetemes cinkérc kivitt tud fölmutatni: Olaszország, Görögország, Svédország, Spanyolország Európában; Algír Afrikában, Kína és Japán Ázsiában; Amerikában pedig az Unió s végül Ausztráliában az Ausztrál-Szövetség államai. Az elősorolt államok közül tavaly, tavalyelőtt mégis Spanyolországnak és Ausztráliában cinkérc kivitele volt talán a legjelentősebb. Az elektro-magnetikus separációknál, aminőket a Wetherill-féle szisztéma mellett Sziléziában és Németországban több helyt alkalmaznak, különösen a pyrit tartalmu cinkérc koncentruálásánál a cinkérc jelentős tényezőként szerepel manapság. Sziléziában egyedül 12 ilyen kohó működik, valamennyi a kén-sav gyártás szolgálatában. A sziléziái kohók konstrukciója azért még ma sem oly tökéletes mint az amerikaiaké.

Különösen magas volt a nyers cink értéke a világpiacon 1905-ben; a cinkárak ekkor majdnem az 1873-diki és 1899-diki magas árákig emelkedtek. A sziléziái kohóknak 1905-től kezdve ugyszólván mai napig terjedő szerződéses kötelezettségei vannak. A cinkárak tavalyelőtti emelkedése, a kereslet fokozásával együtt kedvezően hatott a kohók felállítására is, ugy hogy pl. maga Szilézia, 1905-től kezdve átlag évi 120—130 ezer tonna cinkproduktummal szerepel kohóiban. A londoni kurzus ugyszólván állandóan kedvező maradt azóta a cinkpiacz terén.

Már az amerikai produkcióban ismételtlen ta-

pasztalható volt a visszaesés, különösen Kanzas államban, viszont tavaly óta némi emelkedés észlelhető Colorado, Missouri s egy-két déli Államban. Amerika cink komzumja azért a legutóbbi években eléggé kedvező maradt annyira, hogy némi kivitel tudott felmutatni Európával szemben, ami azonban az európai cink árfolyamát legkevésbé sem befolyásolta.

Nagybritánia is bevitelre szorult, ami az utóbbi években, 1905-től kezdve évi 80—90 ezer tonna nyers cink között váltakozott.

Kivitele azért Németországnak is volt; fogyasztóként monarchiánkon kívül Oroszország, Franciaország, Norvégia stb. sőt Kína is szerepelnek.

Németországban az olvasztók szisztémája az u. n. rajna-belga. Emellett az elektrolitikus cinknyerés módszerét is több újabb szabadalom értékesíti. Különösen a nálunk is angazsált Siemens és Halske cég főleg cinkoxyd tartalmu érceket és hulladékokat változtat át cinkké. De Laval electrothermikus módszere is újabb több helyen bevált. Az elektrothermika segélyével itt a cink szakadatlan destillálásnak van alávetve.

Svédországnak is egy külön és célszerűnek mondott szabadalma van, amelynek mibenlétéről sajnos, még eddig nem volt alkalmam meggyőződést szerezni. Annyit mégis tudunk, hogy módszerük az üzemkiadásokat tetemesen csökkenti.

Majdnem 20% még mindig az az ércvesztés, ami a mai módszerek mellett, a cinkproduktivitás terén veszendőbe megy. Azért ott, ahol a belga szisztémát alkalmazzák, mint pl. újabb Sziléziában is, ez a tetemes százalék már alább szállt valamivel.

A berlini „Zinkgewinnungs-Gesellschaft“ a cinkoxyd extrahálását higitott sav segélyével végzi; kísérletezései e téren végleg befejezetteknek még nem tekinthetők.

Oy. Oy.

* * *

Megjegyezzük, hogy Magyarország cinkércekben sokkal gazdagabb, mint Németország. Nagy cinkterületeink vannak Máramarosban, Nagybánya vidékén, Szolnokdoboka megyében és még igen sok helyen. Cinkkohászathoz mindenünk van: kitűnő cinkérc, jó kőszén és az olvasztótartályokhoz szükséges föld is rendelkezésünkre áll, ennek dacára cinkkohászatunk nincsen s a nyers cinkérc Németországba vándorol, ahonnan aztán lemez és egyéb alakban, mint fém kerül vissza hozzánk. Nagyon sok bányavállalatnál az érceket csak arany- és ezüsttartalomra kohósítják, a cinkércet pedig egyszerűen a hányásra dobják. A szomorú helyzetet csak a tőke segíthet s teremtheti meg a magyar cink és fémipart.

Főszerkesztő.

BANYAJOG.

Anket a bányatörvény revíziójáról.

A budapesti ügyvédi kamara véleménye.

A régóta vajudó bányatörvény tervezetét a kormány véleményezés végett megküldte az összes hazai szakköröknek és jogi testületeknek, többek között a budapesti ügyvédi kamarának is.

A budapesti ügyvédi kamara véleményes jelen-

tése elkészítésére külön bizottságot küldött ki, a melynek munkáját a kamara választmánya elfogadta és az igazságügyminiszterhez már fel is terjesztette.

Ankétünk keretében az alábbiakban közöljük a jelentés általános részét, amely különös súlyt nyer az által, hogy az ország egyik legelső jogászai testületének hivatott állásfoglalását fejt ki.

* * *

Bányajogunk reformálásnak szükséges voltát fölösleges volna külön bizonyítani. Nemcsak az érdekelt körök, nemcsak a közgazdaságnak a bányászat termékeire utalt különféle ágai követelik már több mint egy emberöltő óta egyre hangosabban, de az alkotmány helyreállítása óta csaknem valamennyi kormányunk s ismételten maga a törvényhozás is elismerte azt.

Ily körülmények között az ügyvédi kar, amely közvetlen tapasztalásból ismeri azokat a károkat, melyeket a gazdasági viszonyok ezen körének egy részét a mai fejlődéstől elmaradt, másrészt már eredetileg tökéletlen szabályozása eddig okozott; — amely napról-napra megfigyelheti, mily bénítólag hat bányászatunk fejlődésére a bizonytalanság is, melyet a reformálás számos kísérletének meghiusulása okozott; — az ügyvédi kar, amely mindezeket hivatásánál fogva sajnálattal kénytelen észlelni, csak örömmel üdvözölheti a tervezetet éppen úgy, mint a kormánynak azt az elhatározását, hogy ezt a tervezetet megvalósítani készül.

Ha a tervezettől csupán annyit várhatnánk, hogy véget vet az említett bizonytalanságnak s utját állja a bányajogrend hiányosságait kihasználó szédelgéseknek, melyek már egészen elriasztották a komoly vállalkozást s a nélkülözhetetlen külföldi tőkét bányászatunktól; ha csupán arra a reményre jogosítana ez a tervezet, hogy bányászatunkat fejlődésének eddigi egyoldalú irányából kitéríti s módot nyújt arra, hogy lépést tarthasson más országok bányászatának haladásával, akkor is nagy nyereségnek kellene ezt tartanunk.

A tervezet részletes tárgyalása azonban meggyőzött bennünket arról, hogy az nemcsak megfelel a kor követelményeinek, hanem az általunk javaslatba hozott módosítások elfogadásával alkalmasnak látszik arra is, hogy a közérdeket és a jogos magánérdekeket egyaránt kielégítse.

A közérdek véleményünk szerint éppen ez idő szerint parancsolólag követeli a bányászat jogviszonyainak megfelelő kifejlődését lehetővé tevő rendezését, mert tagadhatatlanul ebben rejlik az iparfejlesztés egyik alapföltétele s egyuttal egyedüli módja annak, hogy az ország azon lakosságának megélhetése biztosítható, amelyet a hazai föld ez idő szerint eltartani nem tud.

De véleményünk szerint a tervezet kellőképpen meg akarta óvni a jogos magánérdeket, nevezetesen a földtulajdonosoknak érdekeit is. Ha ez teljes mértékben nem sikerült, ez nem ok a javaslat elvetésére, hanem arra, hogy a hiányzó és szükséges rendelkezéseket a törvénybe beletegyük. Azt hisszük, hogy az e tekintetben általunk javasolt módosítások teljes védelmet nyújtanak a földbirtokosok magánérdekeinek s így megnyugtathatják azokat anélkül, hogy a bányászat érdekeit feláldozzák.

A földmivelés és a bányászat a közgazdaságnak egyformán fontos tényezői, úgy, hogy akár az egyiknek, akár a másiknak megokolatlan előnyben részesítése avagy háttérbe szorítása nemcsak nagy igazságtalanság volna, hanem a közgazdaság szerves fejlődését s ezzel együtt a nemzet jólétét is fenyegetné, mint azt a közelmúltban is alkalmunk volt tapasztalni.

Miután pedig a bányászat és a földtulajdon jogainak kollíziója a dolog természeténél fogva elkerülhetetlen, a törvényhozásnak feladata, hogy a kettő ellentétes érdekeit megfelelően összeegyeztesse, ami nem képzelhető másképpen, minthogy mindegyiküknek engednie kell vitatott jogaiból s ezen kölcsönös engedmények árán kell létrejönnie a megegyezésnek.

Az elkerülhetetlenül szükséges összeegyeztetésnek különben sem könnyű feladata különös súlyjal nehezedik a törvényhozásra nálunk, ahol a földbirtokosoknak az ásványászatra vonatkozó jogait kell közgazdaságunknak a bányászat kifejlesztéséhez fűződő érdekeivel összhangzásba hozni.

Hogy azonban sem ez, sem semmiféle más nehézség nem nyújthat elfogadható okot arra, hogy hazai bányászatunk s jogi viszonyainak szabályozása eddigi kezdetleges állapotukban hagyassanak meg, bizonyítgatásra nem szorulhat.

A reform sajtólatos kérdésében, az ásványászati bányászatának rendezésében álláspontunk az, hogy a mily meddő dolog a földbirtokosoknak az ásványászatra vonatkozó jogaival szemben jogtörténeti vitákba bocsátkozni s akár mellettük, akár pedig ellenük gyakorlati értékkel nem bíró jogforrásokra hivatkozni, éppen oly hiábavalónak látszik e célból a a külföld példáira utalni, melyekből a szénbányászat fejlődésére befolyással bíró sokféle viszonyoknak a mieinktől különböző volta miatt mindenben találó következtetéseket levonni úgy sem lehet. Amily helytelen volna továbbá azzal, hogy a földtulajdoni jogot már igen számos törvény korlátozza, ennek további korlátozása mellett érvelni, éppen olyan tévedés nézetünk szerint azt vitatni, hogy bányászatunknak, különösen pedig egyik legfontosabb ágának, a szénbányászatnak, helyzete nem hogy kívánni valót s hogy eddig is megfelelően fejlődött.

Mindezeket számba véve határozottan mondhatjuk, hogy habár a magyar ügyvédi kar összességét soha sem lehetne arra indítani, hogy a magyar földbirtok érdekei ellen foglaljon állást s a jelen esetben is első rendű feladatunknak ismertük azok megóvását, nemcsak az ország, hanem maguknak a földbirtokosoknak érdekei ellen vétenénk, ha most, amikor az ország még nem is heverte ki azokat a bajokat, melyekbe azért jutott, mert a hazai szénfogyasztás kielégítése nagy mértékben függ a külföldtől, — a szénbányászat jogának mai szabályozását kielégítőnek ismernék el.

A gyakorlatból merített tapasztalatainkra hivatkozva, megállapíthatjuk, hogy szénbányászatunk mai jogrendje, különösen az ideiglenes törvénykezési szabályok hatályosságának területén sem a közgazdaság, sem a bányavállalatok, sem pedig a földtulajdonosok érdekeinek szempontjából nem kielégítő, sőt nagy mértékben hátrányos.

Tekintve, hogy a bányavállalatok és a földbirtokosok érdekeinek hivatott képviselői ennek dacára egyértelműleg megfelelőnek nyilvánították a

jelenlegi állapotot s úgy, mint másfél évtizeddel ezelőtt is annak fenntartása mellett nyilatkoztak, — tekintve továbbá, hogy ezen, véleményünk szerint egészen téves felfogás már ismételt csirájában fojtotta el bányajogunk tervezett reformját, kétségen kívül kárt okozva közgazdaságunk fejlődésének, — szükségesnek látszik, hogy mi, akikhez segítségért folyamodik mindkét fél, amikor konkrét esetekben egymással szemben kell érdekeiket megvédeniök, — s akiknek hivatása hozza magával, hogy hol egyiknek, hol másiknak érdekeit védelmezzük, hol pedig a kettőt összeegyeztessük, ezzel ellenkező véleményünket s annak megokolását részletesebben kifejtjük.

A közérdek, a hazai közgazdaság idevágó, általánosan ismert érdekeinek taglalását a magunk részéről mellőzhetőnek tartjuk s csupán a bányavállalatok és a földbirtokosok érdekeibe ütköző néhány fontosabb hiányosságra mutatunk rá itt nagyjából.

Konstatálhatjuk mindenek előtt, hogy a bányavállalkozónak az 1888 évi 2819. sz. igazságügyminiszeri rendelet alapján telekkönyvileg bekebelezett kőszénkutatói, kőszénbányanyitási és kőszénkiaknázási joga, akár haszonbérlet címén, akár örök áron bírja, árverés esetére egyáltalán nincs biztosítva nemcsak azért, mert a vételárból való kielégítés nem pótolja a bányavállalkozónak az elárverezett területen található széntelepeket, melyekre esetleg bányájának jövője érdekében van szüksége, hanem azért is, mivel kárát a legtöbb esetben nincs is módjában felszámítani, annál kevésbé az árverés után, amikor a terület már az árverési vevő birtokában van, megfelelően igazolni. Ettől eltekintve kétségtelen, hogy ilyen módon, esetleg fiktív árverés segítségével minden bányavállalkozó könnyen kiátszható s jogaiból kiforgatható.

(Folyt. köv.)

BÁNYAHIREK.

Bányászatunk félszáz évvel ezelőtt.

Érdekes adatokat közöl velünk egyik levelezőnk, ki a régi jó időkből a következőkben adja elő bányász tapasztalatait:

Nem úgy volt régen, mint ma. Nem tudtuk azt számokban kifejezni, hogy hol mennyi a bányatermelésünk? Mindenki csak önmagával törődött s még a köteles adatokat sem gyűjtötték össze az illetékes hatóságok. Így 1841 előtt a bányastatisztika nagyon hiányos volt s csak a bányakapitányságok szedtek össze valamit. amugy régies, kényelmes formában.

Az első valamire való statisztika, melyben a magyar bányászatra vonatkozó adatokat találhatunk, német, mely 1841-ben jelent meg „Tafeln zur Statistik der österreichische Monarchie.“ De ebben csak azt találjuk, hogy vannak „Magyaren,“ kik mellesleg bányászattal is foglalkoznak. 1854-ben a bányakapitányságok szervezésével változás áll be a bányászati statisztikában. A bányakapitányságok, természetesen német nyelven, lelkiismeretesen gyűjtik az adatokat; csak 1861 óta találjuk nyomait annak, hogy már magyar nyelven s elég bő adatokat közölnek a hatóságok a magyar bányászatról. Így 1866-ban „Hivatalos Közlemények“ címmel jelenik meg egy füzet (I.

f. 116—155), melyben bányászati, elég megbízható adatokat találunk.

Ebből látjuk, hogy pl. 1861. év végén 4789 a zártkutatómányok száma, de 1866. év végén már csak 1492 van, ami annak tulajdonítható, hogy 1862-ben már 20 frtot kell fizetni egy zártkutatómány után. Érdekes megjegyezni, hogy az akkori bányák 32%-ban a kincstár kezelésében vannak, ami arany- és sóbányászatra vonatkozik. 1861-ben 41.997 munkás dolgozik a magyar bányákban s 1866-ban már csak 41,478.

A termelés értékére nézve érdekes megjegyezni, hogy bár zavaros, háborus idők jártak, az mégis emelkedőben volt. Így 1849—59-ig átlag 11—14 millió forint közt váltakozott a jövedelem; 1864-ben már 15,5 millió.

Az akkori bányászati és kohászati termelésünket illető kimutatásokban a következő nyers anyagok és kész áruk fordulnak elő: arany-ezüst érc, aranyos mara, aranygelét, arany; ezüstérc, ezüstös mara, ezüst; rézérc, rézérc ezüsttel, rézérc ezüsttel és higanynyal, rezes [mara, rézgalic, réz; ólomérc és mara, ólomérc ezüsttel, ólom; ónmáz; higanyérc, higany; piskoltérc és piskolt vagyis dárdány; vasérc, vasgalic, vaskéneg, fris nyers vas, öntött nyers vas; kénkő, chromérc, nikel és kobalt, arsenitkova, barnakő, timkő, timpala, timsó; végre fekete és barna kőszén, olajos foszlókő, kőszurok és ásványfesték.

Majd így folytatja elmékedéseit az akkori statisztikus:

„Ebből látni, hogy hazánkban sokféle ásványok vannak, melyek a szoros értelemben vett bányászati tárgyai. Közülök az előállított termények mennyiségét tekintve, legjelentősebbek: az arany, ezüst, réz, ólom, vas s az ásatag szén. Nálunk az arany- és ezüsttermelésnek aránylag még sokkal nagyobb jelentősége van, mint a többi európai országokban, ha az orosz birodalmat kivesszük, melynek leggazdagabb arany- és ezüstbányái azonban Ázsiában vannak. Mindazáltal az arany- és ezüsttermelés, sőt a réztermelés is mindinkább elveszti jelentőségét, mióta Kalifornia és Ausztrália kincsei feltárultak s Európát a világgazdaság roppant fejlődésénél fogva elárasztják. Most tehát már nálunk is úgy, mint a többi európai országokban, a vas- és kőszén-termelésnek van legnagyobb jelentősége, s ez mindinkább növekedni fog, minél inkább fejlődik ki nálunk is a műipar. Ennek fő alapját egész Európában a vas- és kőszén-termelés teszi.“

Az aránylag legdusabb aranytelérek hazánkban a trachit-féle kőzetekben, a leggazdagabb ezüst- és réztelérek pedig a régibb palakőzetekben találtnak. Jeles és kiterjedt vasérc-telepeket különböző, régibb és újabb képződményekben találunk. Ásatag széntelepeink két vidéken, t. i. Oravica és Pécs környékén az ugynevezett liaszképződményben, sok más vidéken pedig, pl. Esztergom, Salgó-Tarján, Soprony környékén, Erdélyben a Zsil völgyében stb. ugynevezett harmadkori képződményekben fordulnak elő. Az Oravica és Pécs környékén található telepek fekete kőszénét, a többiek barna kőszénét és lignitet szolgáltatnak.

Bányászati tárgyaink tehát: az arany, ezüst, réz, vas és szén.

A termelés helyén az arany fontjának középára 674 frt 96 kr., az ezüsté 45 frt, a réz b. mázsájáé 48 frt 30 kr., a fris nyers vasé 2 frt 1 kr., az ön-

tött nyers vasé 4 frt 55 kr., a fekete kőszén mázsájáé 19 kr., a barna kőszéné 14 kr.

Végül néhány szót még a konyhasó-termelésről kell mondanom. A Kárpátok dél-oldalán Sáros vármegyétől kezdve kelet felé Zemplén, Ung, Bereg és Ugocsa vármegyéken át Mármarosig követhetni a só lerakódásának jelenségeit; Sárosban egy meglehetősen tisztátalan sótelep van, úgy hogy ott, t. i. Síváron, főttsót állítanak elő a sós vízből. Zemplén, Ung, Bereg és Ugocsa vármegyékben számos sóteralmu forrás van, de konyhasót sehohsem állítanak elő. Mármarosban a sólerakódás legtömegesebb s legtisztább, különösen három helyen, t. i. Szlatinán, Rónaszéken és Sugatagon vannak nagy sótelepek feltárva, melyekből kősót vájnak.

Bányászok öröme. Nagy az öröm a bányászok között. Számos érdem és kiválóság jutalmaztatott, amihez mi is szívből gratulálunk. A hivatalos lap ugyanis a következő kinevezéseket közli:

A pénzügyminiszterium vezetésével megbízott minisztereink a fém-bányászati alkalmazott műszaki tisztviselők létszámában: Weisz György bányatanácsosi címmel felruházott főmérnököt bányatanácsossá, Fischer Samu, Bertalan Miklós és Muzsnay Ferenc bányamérnököket főmérnökökké, Peternák Sándor, Burkart Ferenc, Mády Ferenc, Ivanovics József és Somogyi Géza segédmérnököket bányamérnökökké, Valek Károly főiskolai tanársegédet, valamint Roszner Vilmos, Lázár Vazul, Vasitsek Zsigmond, Böhm Frencc, Pethe Lajos, Filkorn Imre és Pap Jusztin tisztjelölteket segédmérnökökké, a fémkohászati alkalmazott műszaki tisztviselők létszámában Sulzer Henrik és Baliga Aurél mérnököket főmérnökökké, Spissák Béla és Soltz Sándor segédmérnököket kohómérnökökké, Pösch Adolf és Tar István tisztjelölteket, valamint Ponner János főiskolai tanársegédet segédmérnökökké, az állami szénbányászathoz Úhnák Márk és Schmidt Jenő segédmérnököket bányamérnökökké, Valaska Ferenc tisztjelöltet, ifj. Baumerth Dániel és Bajkó András főiskolai tanársegédeket és Meinhardt Vilmos magánbányamérnököket segédmérnökökké, a bányászati alkalmazott kezelési tisztviselők létszámában Révai Károly kezelőtisztet kezelési vezetővé, Jávorszky József és Andredisz József kezelő-segéd-tiszteket kezelőtisztekké nevezte ki.

A királyhágóntúli magán aranyérc-termelés. A kincstári bányavezetőség panaszkodik, hogy vegetál a magyar aranyércbányászati, hogy nem fedezi az üzemköltséget. Pedig, mint már többször említettük, a magánbányaüzemek egészen más képet mutatnak. Így pl. a Harkort-féle bányaművek (Harkortsche Bergwerke und chemische Fabriken zu Schwelm und Harkorten A. G. zu Gotha) erdélyi aranyércbányaműveinek 1908. évi január havi termelése 138.073 kg. volt. (1907. decemberben 147.243 kg., 1907. évi január hónapban 148.313 kg.) 1907. év július 1-étől 1908. év. január hó végeig együtt 976.765 kg. volt az aranytermelés. (Az előző év megfelelő időszakában 1007.711 kg. arany termelésről szolt a kimutatás.) Az 1907/8. év első felében elért brutto-töblet 825.936 mark. (Az elmúlt év egyező időszakában 823.066 marka brutto-töbletet mutatott ki a bányavállalat.) Ebből is világosan kitetszik, hogy van nálunk érc, csak intenzivebb készség és több vállalkozási szellem kell hozzá.

PÉNZÜGYI, IPARI ÉS KERESKEDELMI HIREK.

Uj vasut Bécs és Oderberg között. Mig nálunk csigaléptekkel halad előre a kassa-oderbergi vasut beruházási programjának a megvalósítása, addig az osztrákok ugyancsak nagy erőfeszítéseket tesznek a közforgalom lebonyolítását szolgáló közlekedési eszközök tökéletesítésére. Az osztrák kormány ugyanis a tervezett Duna—Odera-csatorna helyett, amelynek kiépítése tíz évig tartana, Bécs és Oderberg között egy második fővonal kiépítését tervezi. Az osztrák vasuti minisztérium ugyanis csak így véli lebonyolíthatónak a Nordbahn jelentékenyen megnövekedett forgalmát. Az osztrák ipari, kereskedelmi és mezőgazdasági körök régen sürgetik már Bécs és Oderberg között a második fővonal létesítését s ez az óhajítás most teljesülni fog. A bécs-oderbergi fővonal kiépítésének ez a híre, melyet hivatalos részről eddig nem cáfolták meg, gondolkodóba ejtheti a magyar közgazdasági köröket is, mert a kassa-oderbergi vasut második vágányának sürgős kiépítése legalább is oly nagy fontosságú, mint az osztrák közgazdaságnak a tervezett bécs-oderbergi fővonal. A kassa-oderbergi vasut új kölcsöne csak a törvényhozás jóváhagyását igényli s nem pusztán a vasut, de az ország érdeke is azt kívánja, hogy a munkálatok mielőbb foganatba véssenek.

Az Északmagyarországi egyesített kőszénbánya-és iparvállalat rt. az 1907. évben 572.088 korona tiszta nyereséget ért el, az előző évi 253.553 K-val szemben, miből az értéksökkenési tartalékot 260.000 (+ 100.000) K-val dotálják és részvényenkint 13 K = 6 1/2% osztalékot fizetnek, a tavalyi 12 K = 6%-kal szemben. A csaknem változatlan mérlegtételek az utolsó három évben a következők voltak:

Vagyon:	1905.	1906.	1907.
Széntelepek és bányák	1,842.914	1,890.881	1,902.558
Ingatlanok	1,067.495	1,078.335	1,176.673
Gépek és ingók	1,485.075	1,543.723	1,592.838
Vasutak	349.412	349.414	349.412
Pénzkészlet	79.258	53.118	50.109
Cselekvő váltók	105.784	34.058	64.806
Értékpapírok	2,523.474	2,523.474	2,523.435
Nyugdíjalap ért.	250.864	250.854	250.919
Anyagok	208.580	224.070	275.243
Szénkészlet értéke	15.594	10.827	19.584
Átmeneti tételek	51.097	73.134	130.640
Betétek bankintézeteknél	31.965	95.110	73.813
Adósok	552.773	611.698	699.756

Teher:	1905.	1906.	1907.
Részvénytőke	4,000.000	4,000.000	4,000.000
Szénkiaknázási tartalék	753.737	753.738	753.737
Értéksökkenési tartalék	2,845.463	2,983.870	3,273.840
Árfolyamtartalék	8.120	8.120	8.120
Kétesek tartaléka	19.923	21.923	24.122
Bányatartalék	32.118	32.118	32.117
Nyugdíjalap	337.081	348.858	370.102
Hitelezők	206.906	198.869	206.016
Bányamunkabér	52.797	67.940	100.051
Hátralevő osztalék	306	172	267
Függő tartozások	30.460	38.119	25.644
Jutalékok	23.793	32.315	37.450
Nyereség	263.582	253.553	572.088

Összeg 8.564.287 8.739.595 9.082.693

Tanácskozás a konzuli hirszolgalatról. A budapesti kereskedelmi és iparkamara, tekintettel arra, hogy a konzuli hirszolgalat tökéletesítése külkereskedelmünk intenzivebb kialakulásával mind kívánato-

sabbá válik, hogy a konzuli jelentéstétel módja fokozottabb mértékben összhangba hozassék gazdasági életünk követelményeivel, különösen pedig, hogy a speciális magyar külkereskedelmi érdekek konzuli képviselőink részéről megfelelő figyelemben részesüljenek, tanácskozás tárgyává óhajtja tenni a konzuli hirszolgalat ügyét. E célból felkéri az érdekelt kereskedői és iparosköröket, hogy vonatkozó észrevételeiket és esetleges kívánásaikat a kamarával (V. ker. Szemere-utca 6.) közölni sziveskedjenek.

Az Esztergom-szászvári kőszénbánya r. t. az 1907. évi ben is csak 23,410 K tiszta nyereséget mutat ki. a tavalyi 13,313 K-val szemben. A 6 millió K alaptőkének ez csak 0.59%-os kamatozása, azaz a társaság az idén se fizethet osztalékot, hanem új számlára viszi nyereségét. A mérlegtételek az utolsó három évben ekként alakultak:

Vagyon:	1905.	1906.	1907.
Bányák és telepek	4.160.926	4.202.214	4.207.376
Pénzkészlet	69,325	81,187	70,684
Betét pénzüzeteknél .	38,382	6,012	15,372
Cselekvő váltók .	26,915	35,532	22,591
Értékpapírok .	213,032	242,123	299,733
Letétek értékpapíra .	13,148	25,514	21,348
Különböző adósok	484,252	498,623	509,135
Függő tételek .	4,226	27,426	38,964
Földbirtokok	26,165	59,034	68,125
Berendezés és leltárak	3.283,466	4.215,799	4.535,042
Üzemi anyagok	184,724	372,121	493,087
Élelmiszerek	45,635	36,698	47,957
Szénkészlet	7,758	16,901	20,284

Teher:	1905.	1906.	1907.
Részvénytőke	6.000,000	6.000,000	6.000,000
Tartalékalap	50,687	50,687	50,687
Értéksökkenési tartalék	1.085,002	1.210,003	1.210,002
Árfolyamtartalék	5,418	5,624	5,623
Kétesek tartaléka	20,000	20,000	20,000
Elfogadványok . .	600,000	720,000	600,000
Különböző hitelezők	451,497	1.684,590	2.010,484
Letétek értékpapírokban	13,148	25,515	21,348

A cementárugyarak rt. Beregszász és Tiszaujlak február 22-én rendkívüli közgyűlést tart, melynek napirendje:

1. Kaszab Soma vezérigazgatónak állásától való elmozdítása.
2. Az igazgatóság lemondása és részükre a felmentvény megadása.
3. A felügyelő-bizottság lemondása és részükre a felmentvény megadása.
4. A társaság feloszlatásának kimondása.

E círa tárgysorozat okairól azt az értesítést vesszük, hogy azt Kaszab Soma vezérigazgató szabályellenes működése tette állítólag elkerülhetetlenné és ez a körülmény indította az igazgatóságot arra, hogy a közgyűlésnek Kaszab Soma elmozdítását ajánlja. Egy másik verzió szerint azonban, a közgyűlési meghívó kibocsátása után a felmerült ellentétek kiegyenlítését nyertek, minek folytán a közgyűlés a részvénytársaság fennállását és Kaszabnak vezérigazgatói minőségben történő meghagyását fogja elhatározni. Bár melyike is következék azonban be e két eshetőségnek, annyi tény, hogy e társaság ügyei nincsenek rendben. Több igazgatósági tagot ez a tapasztalat indított már hettekkel előtt arra, hogy igazgatósági tagsági állásáról lemondjon.

A fiumei villamos művek megváltása. Fiuméből jelentik: A fiumei rappresentanza most tartó sorozatos ülésén több a városra nézve fontos ügy tárgyalásával foglalkozik. Így a Magyar Villamossági részvénytársaság villamos művei megváltásáról is most ért véget a tárgyalás. A rappresentanza elfogadta a villamos telep megváltására vonatkozó szerződés tervezetét. E szerint a város a hárommillió-hatszázkilencvenhatezerkorona vételárát huszonnégy évi részletekben fogja törleszteni.

KÜLFÖLD.

A bányászat fejlődése Bajorországban.

„A Bánya” kiadta a jelszót: fejlesszük a magyar bányászatot! Nem is szününk meg mindig hangsúlyozni, hogy kevesebb elmélet, nagyobb gyakorlati érzék és a tőke mozgósítása által a külföldi bányászat színvonalára emelhetjük bányászatunkat. E törekvésünkben azonban sok nehézséget kell le küzdenünk. Csüggedést, lemondást és nem kis rosszakaratot.

De, hogy felébredszük a lelkekben a jobblétre törekvés vágyát, rá kell rámutatunk a külföld eredményeire, melyek ékesen bizonyítják, hogy gyakorlati törvények, szivós, kitartó munka mellett miként vagyonosodik valamely nemzet.

Bajorországra mutatunk rá. A józan bajorok belátták, hogy a bányászat fejlődését meggátolja a rossz bányatörvény. 1900 június 30-ikán új törvényt alkottak tehát, melynek értelmében a telektulajdontól az u. n. fenntartott ásványokat elválasztották, (tehát: a kővet, aranyat, ezüstöt, vasat, cinket, ólmot, barnaszént, kátrányszént stb.) aminek aztán az lett a következménye, hogy a bányászat évről-évre fokozatosan fejlődött, úgy hogy pl. 1906-ban már 90,523 tonna termelési többletet mutat az előző évhez képest, ami másfél millió márka nemzeti vagyongyarapodást jelent. És ez bizonyára folyton emelkedőben lesz. Míg, ha a nem fenntartott ásványok termelését nézzük (grafit, földolaj, földes anyagok, gipsz, gránit, mészke stb.) azt látjuk, hogy az az említett évben mennyiségileg erősen csökkent.

Világosan kitűnik ebből hogy a művelt külföld mily hamar tulteszi magát az ankéteken és paragrafusokon akkor, amikor a polgárok jólétéről s valamely iparág fejlődéséről van szó.

Nálunk évek óta készül az új bányatörvény s mégis csak ott tartunk, hogy vajjon a szén stb. fenntartott ásvány legyen-e, vagy sem?

A régi törvények „üdvössége” különben Bajorországban is erősen meglátszik a sóbányászatnál, melynek termelése, úgy érték, mint mennyiség tekintetében 1906-ban alig emelkedett. A kohászat ellenben 1906. évben 52720 t.-val (812 millió márka értékben) termelt többet, mint az előző évben. Az ipar élénk menete már az év elején lényegesen fokozódó szénszükséglettel járt úgy, hogy már ekkor magas kőszénárak uralkodtak. Ugyancsak az iparnak élénk menete már az év elején szénszükséget idézett elő, mely az ősz elején jelentős fokot ért el. A tavaszi hosszantartó sztrájkok Szászországban ugyanis elvonták fokozatosan a csehországi szénbehozatalt, hogy az előállított termelési hiányt fedezzék. A helyzet még rosszabbá vált 1906. év augusztus havában, amidőn az északnyugat-csehországi szénvidéken is bányasztrájk tört ki.

Mindazonáltal vagy tán ép ezért a bányászat erősen fejlődik, mert lépést tart a haladó korrallal. Exempla docent. Tanuljunk mi is!

Az angol vas- és acélpiacról. A szénpiac kedvezőtlen állása, melyet nemcsak az árak nagy emelkedése, hanem a szállítási zavarok is jelentékenyen befolyásoltak — nagy hatással van a világ összes vas- és acéliparára. Londonból több vasmű beszüntetéséről tesz jelentést főkonzulátusunk. A szénhiányra

következett aztán a pénzpiac feszültsége, úgy hogy, mikor az amerikai réz-krach végig meg rázta a világ összes tőzsdéit, Londonban a vas- és fémgyárosok a tönk szélén állottak. Szerencse, hogy az angol pénzpiac legelsőnek javult s így nagyobb szerencsétlenség nem történt. Mindazáltal jó hosszú idő kell ahhoz, hogy az angol vas- és fémipar visszanyerje régi erejét.

Amerika és Oroszország petroleum-termelése. Élénk emlékezetünkben vannak még a Baku környékén végbement lázadások, melyeknek milliókat érő petroleum-források estek áldozatul, óriási kárt okozva Oroszországnak. Ezt az alkalmat felhasználta az élelmes Amerika s gyenge minőségű petroleumát az Oroszország által lefoglalt piacokra exportálta. Ennélfogva pl. 1905-ben a bakui petroleum-források termelése 1691 millió gallon volt, míg Amerika 4725 milliót termelt. Lassanként azonban Baku vidéke visszanyerte termelő képességét 1906-ban már 155 millió gallonnal múlta fölül Amerikát, melynek kőolaja sokkal rosszabb, mint Oroszországé. Itt tehát Oroszország marad a győztes a versenyben.

Carnegie újabb alapítványa. Mr Carnegie újabban nem a szó szoros értelmében vett tudományt, hanem a technikai fejlődést pártolja alapítványaival. 89 ezer dollárt tett le arra a célra, hogy a kohászatért lelkesedőket buzdítsa kutatásokra. Akárhol, bármely egyetemen, vagy műhelyben, laboratóriumban végezhető a kutatás, Megnyerheti a díjat nő, férfi, vagy bármely nemzetiségi ember, bármelyik országból is. Az összeg azonban jelentékenyen kevesebb, mint Carnegie többi alapítványaié.

Az angol gyarmatok petroleumtermelése. Az angol kormány egyik legutóbbi közléséből az tűnik ki, hogy a kormány már régen figyelemmel kíséri és fejleszti a brit birodalom azon részeinek petroleum-termelését, ahol megfelelő mennyiségű petroleum akad. Az angol kormányt e törekvésében a gyarmatok a legnagyobb mérvben támogatják. Ez idő szerint a trinidadai és nyugotafrikai petroleummezőket tanulmányozzák a geológusok. Szakértők jelentése szerint az angol flottát tíz éven belül petroleum-üzemre fogják berendezni, ami annyit jelent, hogy Anglia e tekintetben is teljesen függetleníteni akarja magát a külföldtől.

Munkáskamarák felállítását célozza egy most a német birodalmi tanácshoz beterjesztett törvényjavaslat, amelyek ugyanazon hatáskörrel lennének felruházva, mint amilyenek a mi ipartársulataink rendelkeznek.

Ausztria széntermelése. Ausztria 1907. évi kőszéntermelése (megközelítő becslési adatok szerint) 138,284.384 q-ra tehető. (1906. évben 134,733.071 q. volt Ausztriában a termelt kőszén mennyisége); briketteket termeltek 1,370.845 q-t (1906-ban 1,421.354 q.); koksztot pedig 18,601.804 q-t (1907-ban 16,776.461 q.) A barnaszénben való termelés 1907. évben (közelítőleg) 261,480.634 q. (1906. évben 241,677.136 q.); barnaszénbrikettet termeltek (közelítőleg) 1,193.704 q (1906-ban 1,102.290 q) és barnaszénkoksztot (Kaumazit s hasonlókat) 1907. évben 3 18.970 q-t.

A németországi só ára. Az északnémetországi sóbányák szövetsége végleg elhatározta, hogy a só árát felemeli. Az árfelemelés 1908. január 1-jével kezdődött. A mostani áremelés 100 kg.-ként 50 pfennig lesz, miután 1907. nyarán egyszer már emelték a só árát.

Az egyesült Király és Laura kohók rendkívülközgyűlésében az igazgatóság indítványának megfelelőleg elhatározták, hogy az alaptőkét 9 millióval,

vagyis 36 millió márkára emelik. A közgyűlést meg előző igazgatótanácsi ülésen a vezérigazgató bejelentette, hogy az elmúlt üzleti év utolsó 6 hónapjában a nyereség az igazgatási költségek és kamatok levonása után 3.835,094 márkát tett ki, vagyis 70,624 márkával többet, mint a múlt év hasonló időszakában, ami teljesen kielégítőnek tekinthető.

Eltemetett bányászok. Pennsylvániában ismét bányakatasztrófa történt. Pottsvillében, a Midvalley kőszénbányában a munkások egy földalatti iszaptelep laza kőburkolatát fejtették, miközben a kiömlő vízmennyiség elzárta a bánya kijáratát. Ilyenformán huszonnyolc bányász a bányában rekedt. A vízvezetési csövek segítségével sikerült értesíteni a kivüllevőket, hogy sértetlenek s valamennyien életben vannak. A mentési munkálatokat azonnal megkezdték, de munkájuk a bánya geológiai alakulásainak fogva nagy nehézségekbe ütközik. Hogy a munkásokat megmenthessék, egy új, 350 láb mély bejáratot kell vájni és attól tartanak, hogy a szerencsétlenek éhenhalnak addig, míg ezzel a nagy munkával elkészülnek.

Bányaértékek árhanyatlása a külföldi tőzsdéken. A nemzetközi piacon az utóbbi időben főképp az amerikai tőzsdevizszonyokban újlag beállott válságos fordulat kihatáskép a forgalomban levő banyaértékek árfolyama tartósan hanyatlik és ha a tőzsdék hangulata kedvezőbb hírek által az utolsó napokban nyugodtabbá is vált, az alapirányzat állandóan gyenge maradt. Berlinben és Párizsban a nyersérc árának esése folytán a piac szokatlanul nyomott, szintugy a londoni és new-yorki tőzsdéken is állandó depresszió uralkodik. A budapesti tőzsdén természetesen szintén visszamentek a külföldi rossz viszonyok következtében a banyaértékek.

Vasércből közvetlenül nyers acél. Evans W. vegytudósnak sikerült legutóbb közvetlenül vasércből acélt előállítani. Ebbeli kísérletezéseinek érdekes eredményeit a „Canadian Mining Institut“ előtt még tavaly bemutatta. Külön e célra berendezett elektrikus kísérleti kemencében is mintegy 20 percnyi idő alatt, egy angol unciányi vasércet változtatott acéllá. Hő táplálóként 8% kátránnyal elegyített karbonidot használt. Persze ennek a gyurmaként igénybevett anyagnak a vasércel nem szabad érintkezésbe jönni. Épen ezért, elővigyázatosság szempontjából a kísérleti tégelyek belsejét magnézittel kell bevonni. A redukcióhoz Evans faszenet használt. Ahol kéntartalmu vasércről van szó, ott több mint 92 százalékként lehet direkt kialsakozni; aránylagos mennyiségű mész hozzáadása esetén ez a százalék még kedvezőbbé alakul. A kísérletezések eredményességét az is igazolja, hogy pl. titántartalmu vasércből így nyert acél, többé titánt nem tartalmaz; ám ez az eredmény, a mész hozzáadása szerint variál, úgy hogy a mész arányában, titánt tartalmazó acélt is lehet produkálni. Quebec vidékén s az Outario-tó mellékein nagymennyiségű magnetikus vasport találnak. Evans találmányával ez kiválóan értékesíthető az acél előállítás terén.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Tudósítóinkhoz. G. J. Kérdéseire nem tudunk felelni e helyen. Legyen szerencsénk a szerkesztőségben, ahol személyesen elintézhettek mindent. — Szorgalmas értesítéseiket szívesen és örömmel vesszük, csak azt kérjük, hogy tudósításaikat úgy küldjék, hogy azt mi már szerdán megkaphassuk. Különös sulyt fektetünk egyes banyaüzemek ismertetésére és a munkásviszonyok közlésére. Magától értetődik, hogy szorosán vett hivatalos dolgokat nem kérünk, csakis olyan közleményekre van szükségünk, melyek a közönséget is érdeklik. A leveleket bérmentetlenül is küldhetik.

P. A. Kolozsvár. Köszönjük cikkét s érdeklődéssel várjuk további tevékenységét.

A KIADÓHIVATAL ÜZENETEI.

Olvasóinkhoz. Mi mindent elkövetünk, hogy a lap szétküldése pontosan történjék, de ha mégis itt-ott zavarok mutatkoznának, kérjük azonnal közölni, hogy megfelelően intézkedhessünk. Egyben kérjük azokat, kik előfizetéseiket még nem küldték be, hogy mielőbb fizessenek elő lapunkra, mert felette nagy akadályát képezi az adminisztrációnak, hogy a lapot azoknak is megküldje, akik még nem fizettek elő. — **R. G. Köln.** Az expozét feltétlenül kérjük.

Kiadótulajdonos: Pénzügyi Merkur Kereskedelmi r.-t. Budapest

HIVATALOS HIRDETÉSEK.

HIRDETÉS.

81/1908. Hunyadmegyében, Bukuresd községben, a Kornicsel hegyben bányászkodó „Szent János“ bányatársulat eddigi igazgatójának, néh. Tulics Jánosnak elhalálása folytán felelős igazgató nélkül maradván, az alóírott kir. bányabiztosság ezen banya társulat részére a zalatnai m. kir. bányakapitányság 1907. évi 61613. sz. utasítása szerin' az általános banyatörvény 149. §-a alapján igazgatóválasztás céljából folyó évi március hó 23-ik napjának délelőtti 11 órájára a bányabiztosság hivatalos helyiségébe rendkívüli társgyűlést rendel, melyre a nevezett banyatársulat bejegyzett részvényeseit és azok esetleges jogutódait oly értesítéssel hívja meg, hogy az ált. banyatörvény 153. §-a értelmében a társgyűlésen mindenki csak személyesen, vagy törvényes meghatalmazottja által élhet a szavazás jogával, a távolmaradók a megjelent társak határozataihoz csatlakozóknak fognak tekintetni. Bejegyzett banyarészvényesek: Tulics János, Darabantin Péter l'Angey, Gál Károly, Kugel Jakab, Laszlen Avram. Abrudbanya, 1908. évi február hó 12. A m. kir. bányabiztosság.

HATÁROZAT.

2196/1907. Az iglói kir. bányakapitányság a gölnici Galgenbühl „Roberti“ banya eladását jóváhagyó 1904. évi 1487. számú jogerős határozata kapcsán és a Roberti banyatársulat hiányzó részjegyeinek bíróság történt megsemmítése után a banya eladása iránt 1904. évi június 30-án kötött adásvételi szerződést jóváhagyja és az eladó banyatársulat megszüntetését kimondja a lőcsei kir. törvényszéket pedig a banya tulajdonjogának a vevő javára leendő bekebelezése és az örökberleti szerződési kitérőlése iránt is megkeresi. Miről a banyarészvényeseket értesíti.

Igló, 1908. február hó 8.

M. kir. bányakapitányság.

HIRDETÉSEK

Kesselstein-Verhütung

Chemische Fabrik
Wassermann & Jaeger, Kalk b. Köln.

Maschinenartikel Metall-Guss in allen Legierungen

Specialität:
Kronenguss

Beste
Ausführung

Adolf Kleemann, Erfurt

Mech. Werkstatt, Metallgiesserei, Dreherei.

Härtemittel Lederkohlenmehl

garantiert rein
Verein chemischer Fabriken Akt.-Ges.
Zeit.

Hochdruck-Packungen
Überhitzer-Packungen
Grafit-Packungen
Talg-Packungen
Hochdruck-Gummiplatten etc. etc.

in nur Prima-Qualitäten

Gebr. Löser, Leipzig-R.

Kén- bányát

sürgős megvételre keres
külföldi konzorcium. Vé-
telár készpénzben fizet-
tetik ki.

Ajánlatokat e lap ki-
adóhivatala közvetít.

Troisdorfer Bohröl

— allen Anforderungen entsprechend. —

Neutral. Rostschützend.

— Wasserlöslich. —

1 Kilo-Probe gratis und franko. — Fass ca. 170
Kilo und Kannen à 25 und 50 Kilo zu Mk. 60.— per
100 Kilo franko jeder Bahnstation.

Chemische Fabrik Troisdorf
Dr. Hülsberg & Seiler, Troisdorf (Rheinland)

A magyar bányászat erős, a külföld
előtt imponáló lesz, ha egy akarattal meg-
értjük s támogatjuk egymást.

Hammer-, Hacken-, Bell-, Axt- etc.
Stielen,

in allen nur dankbaren Formen und Grössen.

Grösstes Lager des Continents.
Grösstes Specialgeschäft der Branche.

Muster und Preise auf gefl. Anfrage
Hamburg 1/c. **Momme O. Momsen.**

Putzwolle,

weiss und bunt, in anerkannt gute
Beschaffenheit, offerirt

Herm. Dotzauer,
Netzschkau i. V.

Die Erste

Böhmisch-mährische Maschinenfabrik

und Filiale „Prager Brückenbau-Anstalt“ in Prag liefert
komplette Bergbau- u. Hüttenwerks-Anlagen,
Betriebs-Dampfmaschinen und Dampfkessel,
Fördermaschinen jeder Konstruktion und
Grösse,

Förderschalen, eiserne Grubenhunte, Aufsatzvorrichtungen
Patent Strausz, Seilauflösungen, eiserne Förder-
stühle, eiserne Sortirungsgebäude und Dächer, Sor-
tirungsanlagen, Kreislrätter Pat. Coxé, Pendelrätter
Pat. Karlik, mechanische Wipper Pat. Karlik, Sertirungs-
roste Pat. Karop, Schrauben- und Kaliberroste Pat.
Distl-Susky, Kettenförderungen und Seilbahnen, direkte
Verladungen, Schiebehühnen, Dampfkabel u. Dampfaufzüge.

Kräne, Bremsen, Aufzüge.

**Ober- und unterirdische Wasserhaltungs-
maschinen bewährtester Konstruktion.**

Pumpen und Gestänge, Kunstwinkel, Steigrohre, Gebläse-
maschinen, Luftkompressoren, Ventilatoren und
Exhaustoren.

**Dampfmaschinen für elektrische Beleuch-
tungs- und Kraftanlagen.**

Normal- und Schmalspur-Lokomotiven.
Gasmotoren für Saug- sowie Druckgas.

3400

Terri-Ventilatoren

mit direktem Dampfturbinen-Antrieb wurden in
kurzer Zeit geliefert **Entnebelungs-** und
Trocken-Anlag., z. Entfernung v. **Staub,**
Wasserdämpfen od. **heisser Luft**, zur
Gasbügelei, Unterwindfeuerung etc.

E. Maelger, Inhaber: Ernst Maelger,
Berlin 5, Birkenstrasse 57 K.

Acetylen- Sauerstoff- Schweissung

bringt eine förmliche Umwälzung in die bisherigen
Arbeitsmethoden der gesamten

Eisen-, Maschinen-, Dampfkessel-, Apparate-,
Blechwaren und Motoren-Industrie.

Unsere Einrichtungen sind unerreich, hinsichtlich Zweck-
mässigkeit und Oekonomie. Grösste Specialfabrik:

KELLER & KNAPPICH,
G. m. b. H. Augsburg III.

Gebrüder Siemens & Co.

Lichtenberg - Berlin
 Erfinder der Dochtkohle

liefern zu den billigsten Preisen in bekannter, bester
Qualität Kohlenstäbe für elektrische Beleuchtung. —
Spezialkohlen für Wechsel- und Gleichstrom. — Effekt-
kohlen für gelbes und rotes Licht. Hervorragende
Spezialmarke: „Edelweiss“. — Schleifkontakte aus Kohle
von höchster Leistungsfähigkeit und geringster Abnüt-
zung für Dynamos.

Mikrophonkohlen, Kohlen f. Elektrolyse.

Anfertigung von Spiritus Messapparaten und Kondens-
wassermessern.

Stadtlager Berlin, Schönebergerstrasse 3, Nähe Anhalter Bahnhof.

J. POHLIG A. G. Kölnben,
 épít harminc év óta
sodrony-kötélpályákat,
 a legjobb kivitelben.

Több mint 1700 berendezést szállított 15—18, 20, 35 és 43 kilométer hosszban is.

Magyarországi
 képviselő:

Páris Oszkár Budapest

VII., Damjanich-ucca 51. szám. Telefon 82—16.

W. F. Leickenbach & Co.,

Maschinenbau-Anstalt,

Leipzig-Sellerhausen.

Spezialität:

**Leitspindel-Drehbänke, Mechaniker-
 bänke, Hobelmaschinen, Bohrmasch.,
 Fräsmaschinen.**

Waagen

für Industrie und Landwirtschaft jeder Art und Grösse
 in nur bestbewährter Ausführung zu billigsten Preisen

**Ph. Wahl, Waagenfabrik,
 Weidenau O (Sieg.)**

Heinrich Exner,

Baumaterialien-Handlung

Lagerplatz und Kontor **Berlin NO. 55,**
 Elbingerstr. 61-64, an d. Greifswalderstr. Tel. Amt VII, 2683.

Grösstes Lager in sämtlichen
 alten Baumaterialien für Haus-, Villen- und Fabrikbauten.

Enorme Auswahl in
 fast neuen modernen Türen und Fenstern jeder Art.

Torwege, Schaufenster, Ladentüren in jeder Grösse.

Gartengitter, —|— Träger, L-, U- und Z-Eisen.

Balken, Kant- und Kreuzhölzer, Dachschalung, Fussböden, alt und neu.
 Dachschiefer, Granitstufen sowie jegliches andere Baumaterial zu billigsten Preisen.

Kivágni és beküldeni!

Kérdő-ív.

Ezen kérdő-ív beküldése semmire sem kötelező. Alulírott részvénytársaság előkelő külföldi összeköttetéseket óhajt felhasználni azon célból, hogy a magyarországi tőkeszegény bányavállalatokat és zártkutatmányokat financirozza.

Azon t. bányatulajdonosok, kik részvénytársaságunkkal összeköttetésbe óhajtának lépni, sziveskedjenek az alanti pontozatokat kitöltve hozzánk beküldeni.

1. Tulajdonos neve és lakása?
2. Zártkutatmány, vagy bányája van-e?
3. Hol fekszik a bánya (zártkutatmány)?
4. Hány zártkutatmányból áll?
5. Minő ásványok találtattak a bányaterületen?
6. Fel van-e tárva a bánya és üzemben van-e?
7. Minő munkálatokat végeztetett eddig és mennyi tőkét fektetett be?
8. Van-e a bányaterméről hivatalos analysis?
9. Van-e műszaki leírása (expose)?
10. Óhajtja-e vállalatát financiroztatni, örök áron, vagy haszonrészesedésre eladni?
11. Esetleges megjegyzés:

PÉNZÜGYI MERCUR

KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTARSASÁG

BUDAPEST, VI. ker. Dalszínház-utca 8. szám

Telefon 23—33.

(az Operával szemben.)

Telefon 23—33.

Vereinigte

Crummendorfer Quarzschieferbrüche

LANGE, LUX UND OELSNER

RIEGERSDORF, Kreis Strehlen, Preussisch-Schlesien.

Bahnstation CRUMMENDORF der Strehlen-Grottkauer Eisenbahn,
Telegr.-Adr.: Quarzitbrüche RIEGERSDORF Strehlen-Schlesien

Empfehlen ihren auf Ausstellungen **hochfeuerfestem**
mehrfach premierte ausgezeichnet

Quarzschiefer in behauenen oder gesägten recht-
winkligen oder konischen Stücken für
Zustellung von Cupol-, Schweiss- und Puddel-
öfen, für Converter, in Zinkhütten für die Schächte
der Zinkdestillieröfen, für Kalk- und Schnitzeltrocken-
öfen Kesselfeuerun- **Quarzschiefer, ein hochfeuer-**
festen aller Art usw.

fester Naturstein, hält bei Höchsten Hitzegraden
ganz wesentlich länger als beste
Schamotte oder Dinassteine, wächst nur sehr wenig
bei höchsten Temperaturen und ist sehr widerstands-
fähig gegen Temperaturwechsel.

Preise: weit geringer, als für Schamotten und Dinas-
steine.

Quarzschiefer wird in behauenen und geputzten
auch mit Diamantsägen voll- und scharfkantig ge-
schnittenen rechtwinkligen und konischen Stücken von
bestimmten Längen geliefert und mit bestem ff. Mörtel
vermauert.

Allererste Referenzen des Inn- und Auslandes, sowie
Originalzeugnisse und Prospekte stehen zur Verfügung.

Geteilte Buchsen

für Holzriemenscheiben,

für leerlaufende und festsitzende Holzriemen-
scheiben, **absolutes Festsitzen** derselben, kein
brennen mehr, get. Stellringe.

Man verlange Preislisten.

Plessing & Neider, Leipzig-Neustadt.

Förderwagen-Schmiermittel

Heissdampf-Cylinderöle

in unerreichten Spezialitäten.

Fischer & Comp.,

Leopoldshall-Stassfurt,

Fabrik technische Öle und Fette.

≡≡≡ Drahtseile ≡≡≡

für alle vorkommenden
Zwecke fabriziert in best-
bewährten Ausführungen

E. F. ELBERT,

Lugau i. S.

Gegründet 1862.

Gegründet 1862.

Erstklassige

Schmirgel- Scheiben

für alle Zwecke, jede Scheibe 4 Wochen auf
Probe. Billigste Preise, rasche Bedienung; bei
Jahresabschlüssen, hoher Rabatt.

Fritz Schmidt

Schmirgelwerk,

Freiburg (Baden).

Gummiwaren,
Packungen,
Dichtungsmaterialien

liefert billigst

Lotzges & Hermann,

Schlebusch-Manfort, bei Köln a. Rh.

Vertreter gesucht.

BURMEISTER C. CHAMOTTE-GYÁR

HALBSTADTBAN (ezelőtt C. KULMIZ).

Egyesítve az Egyesült Chamotte-gyárakkal m. Sz.
(ezelőtt C. Kulmiz) Saarauban és Marktredwitzben.

Számos kiállításon kitün-
tetést nyert.

Mindennemű tűzálló-termények;
Chamotte-kövek; kvarc- és silica-
kövek, magasfoknak (hoch-
basische) (védjegy XX) és
magas savfoknak. Különleges kövek
nagyolvasztók és Martin-kemen-
cékhez; üstkövek, tűzálló agyag
acéltégelyekhez és hasonló leg-
magasabb igényeknek megfelelő
agyag; Chamotteliszt acélöntés-
hez; tűzálló elszigetelőkövek 0,8
fajsúlyig, pl. léghevítő vezetékek
kifalazásához; pirszón-alakkövek,
széntéglák a megkívánt mérték
szerint, agyaghozzáadás nélkül,
keményen sajtolva, megfelelően
égetve, nagyolvasztókhoz. Alak-
kövek, göredek, hevítő-retorták
(Muffeln). A kohászati, légszesz-
és vegyi iparágaknál használt
mindennemű teljes kemencék
szállíthatnak; különösen teljes
nagyolvasztók léghevítőkkal, göreb-
és mészkemencék. — Fenti külön-
legességekben gyakorlott kőmű-
vesek rendelkezésre állnak.

Alapítottatott 1850-ben.

Évi termelőképeség:
100 millió kilogramm
alakos égetett Cha-
motte-áru.

1000 munkás.

Az elszállítás Halb-
stadtban Saarauban
és Marktredwitzben a
gyár saját vágányain
esetleg vizen
Boroszlóából gondosan
eszközöletnek.

Sürgőnycim:
„Feuerfest“ Halbstadt.

Lieferung von:

Stahlstempel mit Nahmen etc., Stahl-
buchstaben u. Stahlnummern nur in
bester Qualität. — Stanzgravuren,
Prägestempel und Schnitteinrichtun-
gen für die Metallindustrie. — Kon-
troll-, Kantinen-, Konsum-, Werk-
zeug-, Bier-, Speise- und Wertmarken
aller Art. — Geprägte und gegessene
Metallschilder mit Firmen etc. etc.

Rob. Tümmeler, Döbeln.

Gravier- und Präge-Anstalt, Mechanische
Werkstätten. Gegründet 1878.

Benn Kupplung

Benn's Patent-Reibungs-Kupplung ist jetzt überall als
die beste und zuverlässigste Reibungs-Kupplung
anerkannt.

Verkauf pro 1901	57 Stück
Verkauf pro 1902:	242 Stück
Verkauf pro 1903:	337 Stück
Verkauf pro 1904:	787 Stück
Verkauf pro 1905:	909 Stück
Verkauf pro 1906:	1254 Stück

Lizenz-Inhaber für Deutschland:
Vogel & Schlegel, Dresden 27

Fénykép nagyításokat

akármilyen fénykép után, legszebb
kivitelben, 55—68 cm. nagyságu

diszes Passepartoutban 5 kor-ért
olajban színesen 10 koronáért

küldünk csomagolással együtt.

Képviselők mindenütt felvétetnek:

„RAFAEL“ fényképnagyító és
festészeti műtárem

BUDAPEST VII/22.

Téglagyár eladó.

Csepelszigeten, Budapesttől 1 óra távolságra,
egy körkemence 18 fülkével, 7 szobás uri lakás,
gazdasági épületek 20 holdnyi területen, sürgő-
sen eladó.

Részletes felvilágosítás nyerhető a

Pénzügyi Merkur Keresk. r.-t. nál
Budapest, VII., Dalszínház-u. 8. szám.

Telefon 23—33.

GEBRÜDER FROMME

WIEN, XVIII., Herbeckstrasse 27.

Werkstätte mathematischer
Präcisions-Instrumente.

Gruben-Patent-Boussolentheodolite. Gruben-Instrumente, Taschen-Grubenboussolen-Instrument Preis fl. 67.— in verschiedenen Grössen, Gruben-Latten und Stäbe, Verziehschrauben u. Schnüre. Compasse, Gruben-Regel-Transporteure, Pantographen schwebendes System.

Illustrierte Preisverzeichnisse gratis und franco.

General Vertreter:

von **Carl Zeiss in Jena.**

Lager von plastisch wirkenden Zeissfeldstechern.

Cramin - Antioxyd

ganz trocken und farblos, daher besonders für blanke Teile, auch für Massenartikel, enorm dünnflüssig und billig im gebrauch.

Seit 10 Jahren bei den einschlägigen Branche bewährt
5 Liter à Mk. 2.50 pro Liter

Putzessenz-Cramin für alle Metalle; das beste existierende Putzmittel, ohne Wienerkalk nachzuputzen

5 Kilo à Mk. 2.— pro Kilo

Ferner alle in unser Fach schlagende Artikel in nur allerbesten Qualitäten.

Hamburger Cramin-Präparaten-Ges. m. b. H.
Altona 4 b. Hamburg.

Mit modernsten Maschinen eingerichtete

Metalldrückerei

übernimmt die Herstellung von

Massenartikeln in jedem Metall

unter Zusicherung des

Eigentumrechtes

Biedermann & Czarnikow,
Berlin SW., Kreuzbergerstrasse No. 71.

Gegründet 1884.

Telegr.-Adr.: Indicator. Giro-Conto: Deutsche Bank.

Magy. kir. állami vasgyárak központi igazgatósága

Budapest, Kőbányai-út 19—23. szám.

Sürgöncim: „ÁLLAMI VASGYÁRAK BUDAPEST“.

Telepek: Budapest, Diógyőrött, Vajdahunyadon, Zólyom-Brezón és Kudsiron.

A budapesti gyárban 1144 lóerő, 2850 munkás, a diógyőri gyárban 7000 lóerő, 5600 munkás, a vajdahunyadi gyárban 1374 lóerő, 1800 munkás, a zólyombrezói gyárban 3765 lóerő, 2900 munkás, a kudsiri gyárban 280 lóerő, 480 munkás.

Mozdonyok, lokomobilok, arató-, fűkaszálo- és cséplőgépek, timozdonyok, szalmakazalozók, kukoricamoroszolók és egyéb gazdasági gépek, vasuti viallomás berendezések, gőzkazánok, sajtolt villamos kocsikeretlemezek, teljes lokomotiv és vasuti kocsikerékpárok, kerékvázak és tengelyek, vont fényes rudak, kovács- és acélöntvényü hajó- és gépalkatrészek, tégelyacélöntvények, alakos acélöntvények, különféle nyersvas és vasöntvények, szegecses, csavarok, csavarkulcsok, tűzálló agyag- és chamotteárak. Hidak, vasszerkezetek, vasuti sín- és sinkapcsoló-szerk, teljes vasuti váltók, keresztezések, vastartók, kereskedelmi vasak, lemezek, hidláncok, rúgóacél, kőfúróacél, reszelőacél, kocsirúgóacél, vágóacél, fenő-, brescian-, azralon- és durvaacél, sziklavésők, gazdasági szerszámok, különféln acél-szerszámok, üllők stb. acélövedékek, vont, hengerelt, kazán-, forr- és fúrócsövek önozva és galvanizálva, öntött vascövek. Vizgázhegesztési eljárással előállított gőzvezeték, vízvezeték és csatornázási csövek és csatornázási csövek szab. kötőkarimákkal vagy hengerelt karmantyúkkal, mindennemű bányacsövek, elektromos hajóárbcok, vitorlarudak (Raaen), árbcoszárak (Stengen), árbcoszálák (Spieren), póznák (Bäume), alagcsövek, vizlékesövek (Speigattöhre), üreges mozgó hajódarúk (hohle Davits), tengeri uszorok (Meeresbojen) vízepítéshez, hidjármokhoz és partbiztosítási falakhoz alkalmas csövek, melyek vízerővel a földbe nyomtatván és felülről cementtel kiöntetvén, olcsóbbak és tartósabbak mint a kőfalazatok, olaj-, légszesz- és és légnymási tárgyak 200 atmoszféra és azon felüli belső légnymásra, torpedó-légnymók, cellulose cukor- és szappanfőzőüstök, egészen hegesztett üzemi kazánok és mozdonykazan-köpenyek, malomdobok, retorták, központfutók, vegyszeti és ezzel rokoniparok céljaira szolgáló készülékek stb.

Keith=Licht

(Patent)

Press=Gas=Licht.

Gasbezug (wie beim gewöhnlichen Gasglühlichte) vom Gaswerke. Jede bestehende Leitung wird vorwandt. — Lichteffecte von 3000 Hefner Kerzen abwärts bis zu 25 herunter in jeder gewünschten Stärke — Unerreicht billiges Brennen bei genauer Angabe des Gasverbrauchs unter voller Garantie. — Einwandfreie Ersparnis 50% und mehr gegenüber Gasglühlicht. — Ueber 3000 Anlagen im Betrieb. — In verfllossenem Jahre allein über 1000 Anlagen installiert. — Etste Referenzen, Prospekte und Kostenanschläge frei

Deutsche KEITH-LICHT-Gesellschaft

Gebrüder Hirsch, Cöln a. Rh.

LOSSINSZKY IMRE

okleveles gépészmérnök műszaki irodája

Budapest, V. kerület, Lipót-körut 7. szám.

Telefonszám 64—72

Postatakarékp. cheque és clearing 15657. — Folyószámla: „Hermes“ Bank Budapest. — Lámpaműhely-telef. 2—16.

Táviratcim LOSSIM.

Nagyfényerejű „Unicum“ petróleum izzólámpák szabadalm.

ként 11-5 fillérbe kerül. Pótolja a villamos ivlámpát. Bármely petróleummal ég. Bárki által kezelhető. Bányák, gyárak, gyártelepek, rakhelyek, műhelyek, gazdasági udvarok, kerthelyiségek, fürdő- és forrástelepek stb. stb. számára.

egyedüli gyártása és elárúsítása. A jelenkor legszebb és legolcsóbb világítása. 1000 gyertyafény óránként. Hordozható, bárhol felállítható és

Szabadalmazott „Zenit“ Invert gázégő.

Ideális gázvilágítás!

A „Zenit“-égő régen érzett hiányt pótol a gázvilágítás terén, amennyiben ezen égővel felényi gázfogyasztás mellett ugyanolyan intenzív fényt kapunk, mint a közönséges Auer-égővel. A „Zenit“-égő óránként 60 l. gázfogyasztás mellett 60 normál gyertyafényt ad, tehát a közönséges Auer-égőkkel szemben

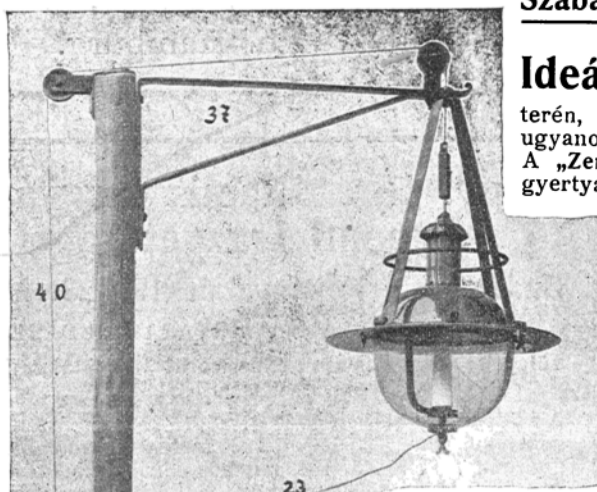
50%-os gázmegtakarítást eredményez.

A „Zenit“ invert-égő kétféle nagyságban készül:

A-jegyű 60 normál gyertyafényre 60 l. óránkénti gázfogyasztás mellett — B-jegyű 90 normál gyertyafényre 100 l. óránkénti gázfogyasztás mellett

A „Zenit“ invert-égő ára:

Asztali lámpa állvánnyal (lásd ábrát) A-jegyű 20.— kor., B-jegyű 22.— kor. — Fali- vagy csillár-lámpa A-jegyű 10.— kor., B-jegyű 12.— korona.

Manifattura Italiana Cinghie Massoni & Moroni
mailandi gyárának magyarországi vezérképviselősege.

Ajánlja a **„Massoni-Moroni“-féle valódi teveszörből készült géphajtó szijjakat.**

Főbb előnyei a következők: 1. érdes felületüknél fogva jobban simulnak a keréklaphoz és a legerősebb adhézióval bírnak, miáltal a lehető legnagyobb erőátvitelt biztosítják, minden erővesztés nélkül. — 2. Rendbentartásuk nem okoz munkát, miáltal idő- és pénz lesz megtakarítva. — Csak egyetlen erős és könnyen alkalmazható összekötést igényelnek. — 4. A munkában a lehető legnagyobb praecizitást fejtik ki, miután teljesen egyenes és hasonminőségű egyetlen darab-ból állanak. — 5. Az idő minden viszontagságának és főleg a nedvesség és a gőz behatásainak ellentállanak s úgy azokkal szemben, mint a por vegyi anyagok és savak stb. kigőzölgéseivel szemben absolute érzéketlenek. — 6. Miután kizárólag teveszörből készülnek, túgulasi hajlandóságuk a legminimálisabb. — Részletes felvilágosítással szolgál

Lossinszky Imre, okl. gépészmérnök, magyarorsz. vezérképviselő.

Folytonégő töltőkályhák

Különösen magyarországi szenekre!

Feyér Gyula, okleveles gépészmérnök, tanár szabadalmazott rendszere szerint.

Alkalmazásban vannak már: Budapest Városi Villamos Vasut, Technologiai Iparmúzeum, M. kir. államvasutak főműhelye, M. kir. Honv. Miniszterium, Nagykárolyi szinkör, Katonai közp. ruhatár, Váci városház, Nagyvárad hadapródisk., Schlick-gyár, Danubius hajó- és gépgyá stb.

Nincs szükség drága külföldi szénre!
Fütsünk olcsó hazai szénre!

50%-os

költségmegtakarítás!!

Munkácsi-féle szab. takaréktűzhelyek egyedüli gyártása és elárúsítása.

Bármely tüzelőanyaggal fűthetők! 35—40% költségmegtakarítás!

Teljes egészükben magyar ipar!